

Hvad er PCB, og hvorfor er det farligt?

PCB er en forkortelse for Polyklorerede Biphenyler. Polyklorerede Biphenyler er en gruppe af kemiske stoffer, som er meget miljø- og sundhedsskadelige.

Allerede i 1970-erne blev man klar over, at PCB er skadeligt for mennesker og dyr, og brugen af PCB blev i Danmark forbudt pr. 1. januar 1977. Internationalt regnes PCB fortsat som et af de store miljøproblemer, og verden over er der vedtaget handlingsplaner for at få indsamlet og destrueret PCB og PCB-holdige produkter.

PCB var i 1960-erne og 1970-erne et populært tilsætningsstof i mange produkter.

PCB til kommerciel anvendelse fremstilles industrielt og er i udgangspunktet et olielignende stof, der besidder en række nyttige tekniske egenskaber.

Særlig PCBs brandhæmmende og blødgørende egenskaber gjorde stoffet populært i store dele af industrien.

Hvor findes PCB

For at PCB kan håndteres forsvarligt i byggesagen, er det vigtigt, at der er fuld klarhed over, hvor der findes PCB og hvilke koncentrationer af PCB, der er i materialet. PCB findes udbredt i fugematerialer fra perioden 1950-1977, og i fuger er det ikke usædvanligt, at koncentrationen af PCB er høj (10-30% af fugens samlede vægt). PCB i kantforseglingen på termoruder fra samme periode er ligeledes et udbredt problem.

Forekomsten af PCB i øvrige materialer og bygningskomponenter vurderes at være mindre udbredt.

Erfaringsgrundlaget i Danmark er dog endnu ikke stort.

PRODUKT	ANVENDELSE	ANVENDELSESPERIODE
Fugemasse	Elastiske fugematerialer med PCB er blevet anvendt i Danmark i stort omfang til fugning omkring døre og vinduer, samt i dilatationsfuger imellem bygningselementer, eksempelvis ved samlinger mellem betonfacadeelementer.	1950-1977 (Danmark) Forbudt i Danmark 1977
Termoruder	PCB findes udbredt anvendt i kantforseglingen af termoruder. Der kendes til en række danske såvel som udenlandske producenter.	1950-1977 (Danmark) Forbudt i Danmark 1977
Maling	PCB har været anvendt i visse typer af maling, hvor der stilles store krav til slidstyrke og vejrbestandighed. Der kendes til enkelte eksempler på, at PCB har været anvendt i beton maling i Danmark.	1950-1977 (Danmark) Forbudt i Danmark 1977
Kondensatorer, lavspænding	PCB findes udbredt anvendt i oliefyldte kondensatorer til en række forskellige lavspændingsformål, fx i belysningsarmaturer med lysstofrør. Det vides med sikkerhed, at kondensatorer med PCB er blevet anvendt i Danmark.	1950-1986 (Danmark) Forbudt i Danmark 1986
Transformatorer	PCB findes udbredt anvendt i oliefyldte transformatorer til højspændingsanlæg. Det vides med sikkerhed, at transformatorolie	1950-1986 (Danmark) Forbudt i Danmark 1986

	med PCB er blevet anvendt i Danmark.	
Kondensatorer, højspænding	PCB findes udbredt anvendt i oliefyldte kondensatorer i forbindelse med højspændingsanlæg. Det vides med sikkerhed, at PCB-holdig olie er blevet anvendt i Danmark til kondensatorer.	1950-1986 (Danmark) Forbudt i Danmark 1986
Strømgennemføringer	PCB findes anvendt i oliefyldte strømgennemføringer i forbindelse med højspændingsanlæg. Det vides ikke med sikkerhed, om PCB-olie er blevet anvendt i forbindelse med strømgennemføringer i Danmark.	Indtil 1980 (Norge) Ukendt omfang i Danmark Omfattet af forbud i Danmark 1986
Gulvbelægning	Skridsikre gulve med indhold af PCB kendes fra Norge og Sverige. Anvendelsen af skridsikre gulve med PCB i Danmark er ukendt.	(1956 -1973) Sverige Ukendt omfang i Danmark - Omfattet af forbud i Danmark 1977
Hydraulikolie	PCB er i nogen udstrækning blevet anvendt i hydraulikolie i Norden. Udbredelsen er imidlertid ikke fuldt ud kortlagt, og det kan ikke udelukkes, at hydraulikolie med PCB har været anvendt i Danmark.	Ukendt omfang i Danmark Omfattet af forbud i Danmark 1986
Oliefyldte kabler	PCB er i nogen udstrækning blevet anvendt i oliefyldte kabler i Norden. Udbredelsen er imidlertid ikke fuldt ud kortlagt, og det kan ikke udelukkes, at kabler med PCB-holdig olie har været anvendt i Danmark.	Ukendt omfang i Danmark Omfattet af forbud i Danmark 1986
Beton- og mørtel tilsætning	Beton og mørtelprodukter kan indeholde PCB-olie. Fra Norge kendes til eksempler på, at PCB har været anvendt som tilsætningsstof i beton- og mørtelprodukter. PCB er angiveligt blevet anvendt for at forbedre produkternes tekniske egenskaber, herunder at give dem bedre flydeevne (i selvnivellerende gulvmørtel), bedre frostbestandighed og bedre vedhæftning (betonklæber). Hvorvidt PCB har været anvendt i beton- og mørtelprodukter til dansk byggeri vides ikke.	(1960-1972) Norge Ukendt omfang i Danmark Omfattet af forbud i Danmark 1977